

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 24 februari 1901

N:r 22

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Nils Forsberg* (med 2 porträtt). *Nordiska spelen, II* (med 19 illustrationer). *Den kungliga förmälningen i Haag* (med 4 illustrationer). *En ländlig Othello*. Ur lifvet, för HVAR 8 DAG af C. C. *Serbiens förste konung* (med 1 porträtt). *Max v. Pellenkofer* (med 1 porträtt). *En kry hundraåring* (med 1 porträtt). *"Sjöbjörnar"*. Öfvers. för HVAR 8 DAG. *Veckans porträttgalleri* (med 8 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1901.

Foto. Albin, Paris.

NILS FORSBERG

NILS FORSBERG.

UNGDOMSPORTRÄTT AF
NILS FORSBERG.

Med anledning af att i dessa dagar Nils Forsbergs mycket omtalade och omskrifna och genom en mängd afbildningar lär hemma redan ganska allmänt bekanta Gustaf Adolfs tafla går på turné genom Sverige, meddela vi i dag porträtt af den berömda upphofsmanen.

Om själfva taflans konstvärde äro ju meningarna något olika, och fråga är, om Forsberg med denna stora duk i *konstnärligt* afseende fullt mot-

svarat det rykte han, från att rätt länge varit tämligen obemärkt, år 1888 med ett slag vann genom sin berömda historiemålning »En hjältes död» — det första svenska konstverk, som på Paris-salongen hedrats med 1:sta klassens medalj. Men själfva ämnet och dess tidstroga, åskådliga framställning, de präktiga, ypperligt studerade krigartyperna och hjältekonungens egen imponerande skepnad, skola säkerligen åt denna Forsbergs tafla vinna skaror af beundrare.

* * *

Nils Forsberg snuddar nu vid 60-talet. Han är född i Riseberga socken i Skåne, och son till en fattig torpare. Hans lefnadsbana har varit mycket skiftesrik och åtminstone under läroåren ganska törneströdd. Forsberg är ett vackert vittnesbörd om hvad okuflig håg och allvarig, seg energi betyda för ett lifsödes gestaltning; ty om någon, har väl han varit sin egen lyckas smed.

Den unge Nils fick först hjälpa fadern med jordbruket, men då man ville tvinga honom att

bli skomakare, vände han lästen och fädernehemmet ryggen och vandrade på egen hand ut i världen. Hans första anhaltsstation blef Helsingborg, där han gaf sig i målarelära, d. v. s. en sådan, där veritabla plankstrykare utbildas, ej en atelier, utan en verkstad. Redan under denna lärotid började unge Nils gifva form åt sina konstfunderingar, i det han, så snart mästern vände honom ryggen, klottrade verkstadväggarna fulla med gubbar. Med förkärlek återgaf han äfven Kristusbilder, som på den tiden sågos i tyskt stentryck här och hvar i bondstugorna. Och så sålde han dessa bilder på torget, i synnerhet åt läsaregummor.

1861 kom Forsberg till Göteborg, där han fick kondition hos en målaremästare. Här fick han tillstånd att gå på museum och kopiera taflor samt sysslade som elev vid slöjdskolan med modellering. Några år senare anställdes han som teckningslärare i Göteborgs tekniska aftonskola. Ett understöd af 300 kr. satte honom 1867 i stånd att begifva sig till Paris, och där har han sedan haft sin varaktiga hemvist.

I Paris studerade han på Bonnats atelier och lifnärde sig som kopist af musei taflor, som fotograf, yrkesmålare m. m. Forsberg tog äfven liflig del i fransk-tyska kriget, i det han under Paris' belägring tjänstgjorde som sjukvårdssoldat och utmärkte sig genom sitt dödsförakt. Han var också nära därän att af preussarne bli skjuten som spion.

Forsbergs första egentliga framgång som målare var genren »Akrobatfamilj inför cirkusdirektören» (1877) inköpt af Aug. Röhss och skänkt till Göteborgs museum. Äfven den vid pass 10 år senare målade »En hjältes död» hamnade, tack vare samme mäcenats öfvervillighet i Sverige, nämligen i Nationalmuseum, och det är allmänt bekant att Forsbergs sista tafla, 10 års tråget arbete, studier och resor bekostats genom ett ansenligt årligt gage från samma frikostiga håll.

J. A.

NORDISKA SPELEN. II.

Fotografier för HVAR 8 DAG.

Sportsmännen ha haft en stor vecka. Aldrig förut ha så betydande idrottstävlingar gått af stapeln i vårt land. Tävlingar, som omfattat så ovanligt många idrottsgrenar, och som samlat så ovanligt många deltagare, svenskar så väl som utländingar.

Nordiska spelen ha gynnats af ett äkta nordiskt vinterväder; kyla och snö voro ju oundgängliga för att de flesta af spelen skulle kunna äga rum, och man fick också i rikt mått häraf. Ja, en något mildare temperatur skulle nog icke skadat, men bättre litet för mycket af det goda än intet alls! Bara nu icke de utländska tidningskorrespondenterna till på köpet öfverdrifva den efter våra normala vinterförhållanden redan förut något öfverdrifna väderleken, så att man på kontinenten tror, att Stockholm är så godt som obeboeligt under vintern!

Vi ha här icke plats att i ord ingå på någon detaljerad beskrifning öfver Nordiska spelen. Dy-

lika tävlingar kunna för öfrigt endast högst ofullständigt återgifvas genom beskrifningar. De måste ses, för att man skall riktigt förstå det eggande och vackra i dem. Genom våra bilder från de olika tävlingarne, framställande växlande scenerier och typer, kunna våra läsare emellertid få ett rätt klart begrepp om Nordiska spelens pittoreska och roande karaktär. Man kan sålunda få en inblick i, huru det gick till vid hockey- och curlingspelen, eller när det stora slädpartiet körde ut till Djurs-holm, eller då kapplöpningen ägde rum på Lindarängen — en i sitt slag unik kapplöpning, ty hvar har förut en fullständig sådan anordnats på snö-täckt bana? — o. s. v.

Ur rent sportslig synpunkt ha Nordiska spelen naturligtvis sin alldeles särskilda betydelse, i det att de gifvit våra egna och många af utlandets framstående representanter på idrottens område tillfälle till att mäta sina krafter och sin skicklighet i många storartade tävlingar, hvilka varit på

bästa sätt arrangerade. Men Nordiska spelen ha äfven en annan betydelse, som torde vara af icke mindre vikt: genom dem har kunskapen om vårt land och vår hufvudstad spridts vida i världen, och säkert komma till följd af Nordiska spelen många turister att i framtiden styra färden hit. De små länderna glömmas så lätt. De måste hålla sig framme, ifall de icke vilja bli tillbakasatta, hvilket endast kan skada dem, och genom Nordiska spelen har en kraftig erinran gifvits om det i vinterskrud så härliga Sverige och de kända svenskarne, hvilka dock icke tyckas vara så förvekligade, som man ibland på vissa håll tycker om att framställa dem.

* * *

VERLDSMÄSTERSKAPET I KONSTÅKNING tillerkändes en svensk, hr U. Salchow i täflan med en af utlandets allra främste mästaråkare. Hr S. synes ofvan under pågående täflan.

CURLING är en i Sverige mindre allmänt känd issport, bestående i att slunga fram de runda tyngderna uteser isen mot ett gifvet mål. Det tarvas både kraft och skicklighet att med framgång utöfva den sporten.

HOCKEY, den sista bilden på sidan, visar detta högmödrarna spel i gång.

— Ingen — ej ens den mulnaste »sportföraktare» — kan förneka, att dessa nordiska spel, hvilka satts i gång med en berömvärd energi, lämnat ett varaktigt märke efter sig i vår nationella idrotts historia. I vinterlig sport ha vi svenskar själfva förut måst erkänna oss stå efter våra bröder norr-männen, trots man i vidsträckta delar af Sverige haft alla förutsättningar att i detta afseende stå i främsta ledet. Men det har varit, som om kölden och vintern ytterligare afkyllt vårt ibland litet tröga blod — och det är icke från få håll som tongifvande »skönandar» dömt nästan all sport öfver en kam som »fåneri».

DISTANSRIDTEN ENKÖPING
—STOCKHOLM: den öfversta bilden visar en af deltagarne just anländande till målet, Stallmästargården.

SKIDKÖRNING UPSALA—DJURSHOLM: af vidstående bild får man en god föreställning om, hur denna modärna sport bedrifves. Den lär vara utomordentligt ansträngande, och en af deltagarne, den från kapplöpningsbanorna kände frih. Cederström, förklarade att han hellre rider från Haparanda än åker skidor mellan Upsala och Stockholm. ↓

RAPPORTFÖRING af garnisonsmanskap till häst, fots, på skidor, sparkstötting m. m. med Djurholm som mål. Den sista bilden på sidan visar, en scen från Djurholm.

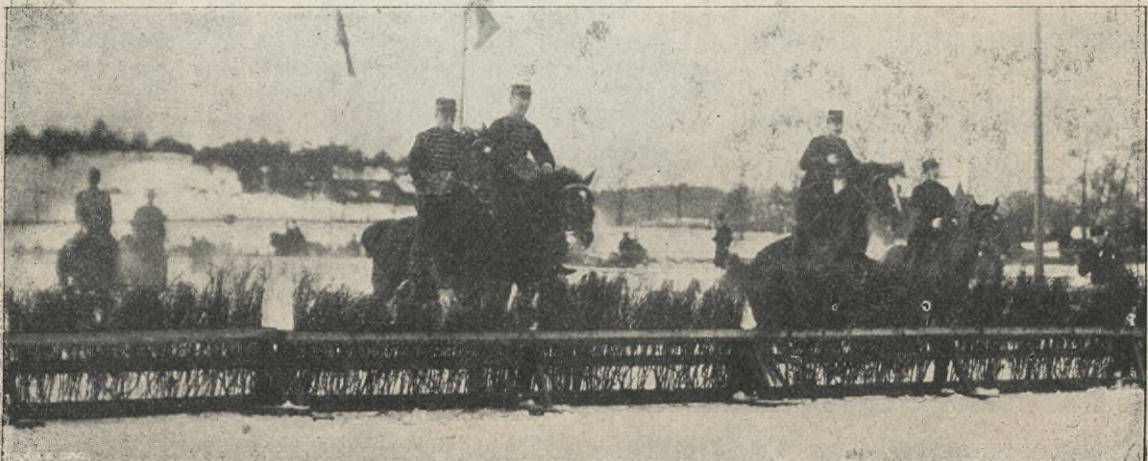
KONUNG OSCAR MED SVIT ANLÄNDER TILL LINDARÄNGEN

OCH TAGER PLATS Å TRIBUNEN.

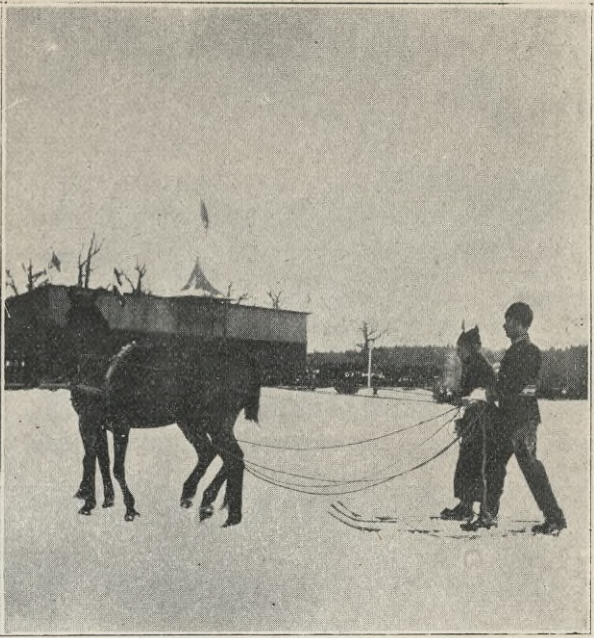
FRÅN KAPPRIDTEN Å LINDARÄNGEN: Jaktloppet.

FRÅN KAPPRIDTEN Å LINDARÄNGEN: Hinderhoppning i 2:dra löpningen.

LÖJTNANT v. ESSEN ÅKANDE SKIDOR EFTER HÄST.
En i dubbel bemärkelse hänförande sport.

PARÅKNING PÅ SKIDOR EFTER HÄST.
En utomordentligt vacker uppvisning.

Den som bevistat dessa nordiska idrottsskådespel kan emellertid endast med glädje konstatera, att denna storartade tällan lämnat ett varaktigt och sporrande resultat för flere idrottsgrenar. Många förut opröfvade eller mycket litet kända

banor för vinteridrott ha öppnats; och det med ett så öfver förväntan lyckligt resultat, att hvarje svensk bör glädja sig öfver denna sunda sports pånyttfödelse.

Sekelslutets nervösa, drömmande och dådlösa

INFANTERI DRAGET PÅ SKIDOR AF KAVALLERI:

Ett af glansnumren bland alla de vackra uppvisningar som företeddes under dessa dagar torde det vara som vår illustration här visar. Det var en sannt fosterländsk, stolt och stark känsla som vid synen af dessa kraftiga, härdiga män, susande förbi i allvarslek, kom hela publiken att utbrista i jublande hurrarop.

»DJURSHOLMSDAGEN»: Jakten till häst för officerare.

»DJURSHOLMSDAGEN»: Slädpartiet till Djurholm. I den första släden åker turkiske ministern.

TRAFÄFLINGARNE Å BRUNNSVIKEN.

TRAFÄFLINGARNE Å BRUNNSVIKEN: Sadelplatsen.

släkte skall aflösas af män och kvinnor med klara hjärnor, friska hjärtan och syrefyllda, spänstiga lungor. I den sunda kroppen vaknar en sund, liflig och energisk ande. Slapphetens och njutningslystnadens symptom blåsas bort af nordans friska vind, som målar hälsans rosor på kinden och gjuter varm blick i det blå ögat.

* * *

Om dessa spel vore början till en sådan utveckling af vårt folks lekamliga och andliga hälsa — af hvilken ofantlig betydelse skulle de då icke vara!

Ur denna sannt fosterländska synpunkt måste de nordiska spelen och deras första vackra resultat hälsas med förståelse och tillfredsställelse af alla. Främst må man gifva ungdomen tillfälle att lära sig inse det härliga och sunda uti idrotts öfning som den lämpligaste förströelse och vederkvickelse efter arbetet vid vare sig boken eller pulpeten.

BUDKAFLETÄFLINGEN FALUN—STOCKHOLM:
1:ste PRISTAGAREN, C. J. Johanson, Furudals idrottsför.
inkommer till målet, Stallmästargården, följd af sin
kamrat, Holmberg.

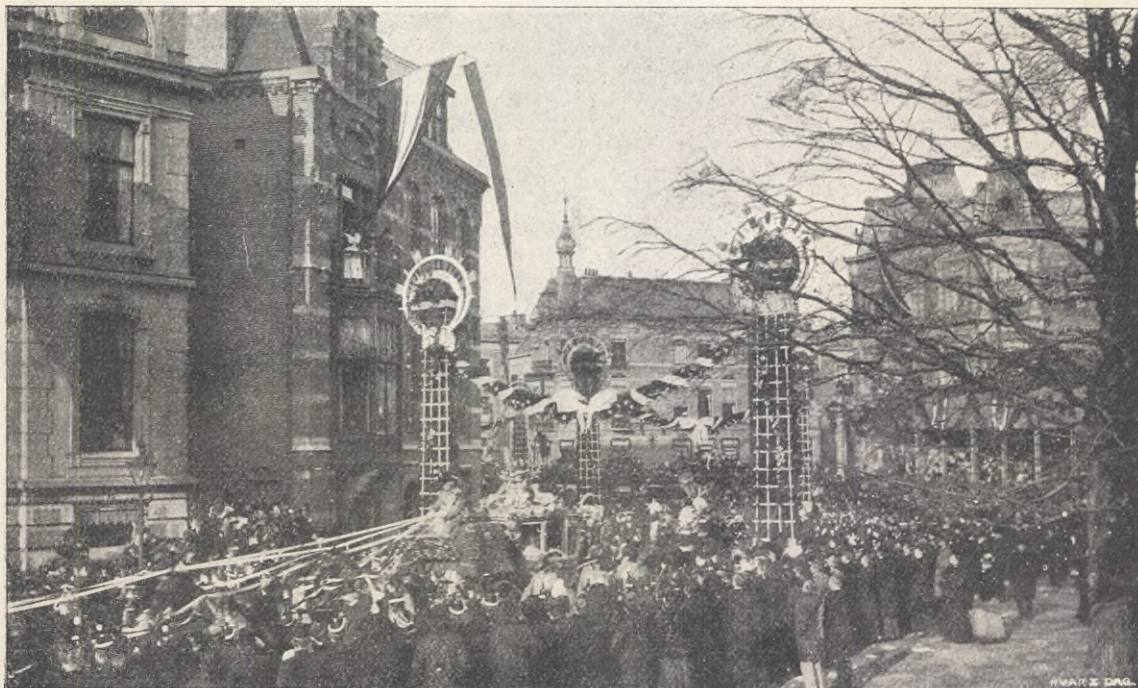
STALLMÄSTARGÅRDEN.
Man ser just en skidlöpare anlända.

DEN KUNGLIGA FÖRMÄLNINGEN I HAAG.

Fotografier för HVAR 8 DAG.

DEN AF AMSTERDAMS BÖRGARE TILL DROTNINGEN SKÄNKTA GULDKAROSSEN HEMTAR HENNE FÖR FÄRDEN TILL KYRKAN.

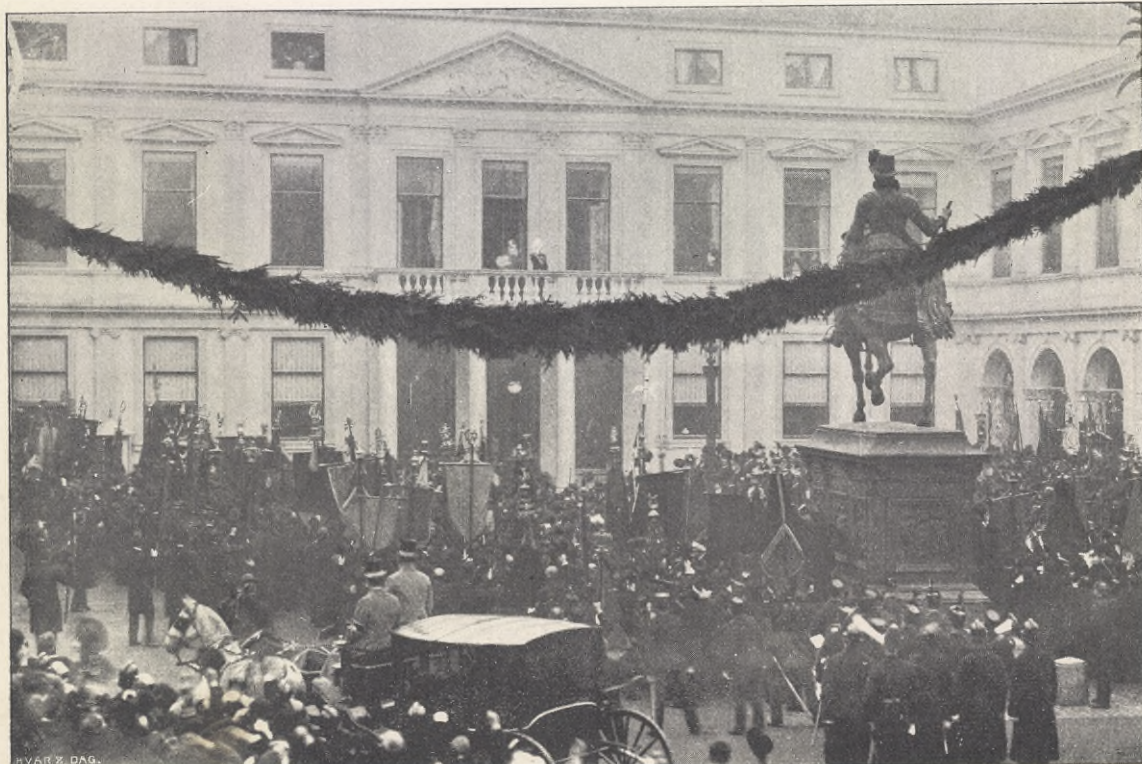

BRÖLLOPPSPROCESSIONEN:
DEN UNGA DROTNINGEN, ÅKANDE I GALAVAGNEN, HYLLAS ENTUSIASTISKT AF BEFOLKNINGEN,
HVARS AFGUD HON ÄR.

I N:o 5 af HVAR 8 DAG återgäfvom vi porträtten af drottning Vilhelmina och hennes trolovade, härtig Heinrich af Mecklenburg-Schwerin. De unga tu ha i dagarne firat sitt bröllop under det hjärtligaste deltagande från holländska folkets sida, hvilket på allt sätt lagt sin undersåttliga tillgifvenhet och vördnad i dagen. Vi äro i tillfälle bringa fyra stycken mycket lyckade ögonblicksbilder från förhögtidigheterna i Haag, om hvilka dagspressen meddeat utförliga skildringar.

FRÅN DEN KUNGLIGA FÖRMÄLNINGEN I HAAG: BRUDPARET LÄMNAR KYRKAN.

DROTTNING VILHELMINA OCH HENNES GEMÅL HYLLAS (Å BALKONGEN) AF DEPUTATIONER.

EN LANDTLIG OTHELLO.

Ur lifvet.

För HVAR 8 DAG af C. C.

Ja, inte var han svart inte — snarare alltför ljus: en mager, senig gestalt med slätrakadt ansikte och små, vattenblå ögon. Det minst lidelsefulla utseende man kunde tänka sig. Skogviktare på ett större gods och ogift. Hade förr varit kopparslagare, men fann det mera fria lifvet i skog och mörk trefligare. Hans bostad var ju äfven ganska idyllisk: bakom det nätta, hvita boningshuset reste sig skogklädda höjder; framför den med vildvin öfvervuxna verandan utbredde sig en öppen, kuperad mark — åkerfält, omväxlande med små, björkbevuxna kullar — ända fram till herrgårdens lönnallé. Men — bostaden var tom!

Dock glunkades det om, att han friade till en mycket ung och mycket vacker flicka på ett af de större skatteterpen. Hennes föräldrar hade med glädje gifvit sitt samtycke och uppmuntrade honom på alla vis och sätt. Britta var mera passiv och mycket kokett, så att hon snart framkallade åtskilliga våldsamma scener, därvid det visade sig hvilka brinnande lidelser slumrade inom »Agusts» Sjöbergs intetsägande yta. Men denna lek roade den lättsinniga flickan, hvilken det ej kunde falla in, att hon ju ej skulle få fästmannen god igen. Hon låtsade ibland hvarken se eller höra honom, och på samma gång vara särdeles intresserad för en annan. Det hade redan kommit så långt, att vid en slätter, då Sjöberg gick med och slog, medan Britta räfsade, flög han på en af herrgårdsdrängarne med knif, emedan denne lagat räfsan åt henne. Rättaren och ett par andra lyckades dock den gången skilja de stridande åt, innan någondera blaf sårad.

Slutligen kom det till ett större uppträde hemma hos Britta, då fästmannen begärde bestämdt besked på *antingen—eller* och att bröllopsdagen skulle utsättas. Men Britta gled undan som vanligt, hetsande upp honom genom att ömsevis draga honom till sig och stöta bort honom, till dess hans små, lusa ögon gnistrade och han slog igen dörren efter sig med en grof svordom: »— — — blir du ej min, så skall du ej heller bli någon annans!»

Så ha ju många andra förtviflade älskare i alla tider sagt — fast det yttrandet gått samma väg som alla andra förlugna ord — så att den goda nattsömnen på Österbo blaf ingalunda störd däraf.

Tidigt morgonen därpå — en strålande, fager sommarmorgon, med gnistrande daggdroppar i gräset och luften mättad af doften från det nyslagna höet — en sann naturens högtidsdag — gick Britta med lätta steg, sjungande och svängande sin bytta, nedåt hagen för att mjölka. I samma stund hon lade handen på grinden för att öppna den, small ett skott i hennes omedelbara närhet, följdt af ett brakande ljud! Hon spratt till och såg sig om utan att upptäcka någon människa. Men genom den halföppna dörren till ett närbeläget pörte framtitade en bössmykning, och en blåaktig rök ringlade sig upp i den klara luften, hvarjämte en liten steg, som ståt upprest mot pörtväggen, rasat ned.

Att släppa byttan och rusä hemåt för att till-

kalla hjälp var ett ögonblicks verk för Britta. Far och bröder kommo genast ned till pörtet beväpnade med hötjugor — men det var tomt! Dock — i den nedfallna stegen satt en kula af det slag, som användes vid älgskytte; stegen hade således räddat flickans lif. På tröskeln låg en fotografi af Britta, som hon i ett medgörligt ögonblick skänkt sin friare. Nu visste man besked, och de ursinniga karlarne började ifrigt söka.

De spårade den tilltänkte mördaren genom ett oskuret råggärde och öfver en potatisåker upp till landsvägen, men där var det slut. I sitt hem hade han ej varit sedan föregående kväll, då han tittat in ett ögonblick för att hämta bössan.

Husbonden underrättades och länsmannen tillkallades, men först efter tre dygn greps den olycklige, halft försmäktad af hunger och förtviflan. Eret nog hade han under de föregående dagarne varit gömd på det enda ställe, där ingen tänkte på att söka honom — nämligen på länsmannens egen höskulle.

Den olycklige mannen bekände sedan, att hans mening varit att skjuta först Britta och sedan sig själf. Att han två gånger smugit sig ur sitt gömställe för att utföra sitt dåd, men båda gångerna hade hon gått i sällskap med de sina, så att han ej kunnat träffa henne utan att möjligt skada dem.

Den stackars karlen dömdes till två års fängelsestraff, hvilka han dock genom husbondens bemedling fick afsitta på länshäktet i stället för på Långholmen.

* * *

Flere år därefter var hans förre husbonde på besök å Wikfors stora bruk och besåg smedjan och verkstäderna. I en af de sistnämnda höll man just på att avsluta arbetet på en stor ångpanna. Utanpå och inuti densamma krälade arbetare, fastskruvande bultar, nitande skarfvar, målände och smörjande.

Plötsligt ljud middagsklockan och arbetet upphörde. Och se — bland de arbetare, hvilka kommo utkrypande ur den stora ångpannan, tyckte den besökande sig igenkänna Agust Sjöbergs intetsägande fysiologi.

Han tillropade honom ett vänligt hälsningsord. Mannen kom fram, det var verkligen den vilde Othello, lika ljuslagd, lika hjulbent, lika mager och utan uttryck i de vattenblå ögonen.

»Jaså, Sjöberg är smed nu?»

»Tack, som frågar, jag är målare på bruket.»

»Och har du det bra?»

»Jo, det vill jag lofva. Ett rum och kök, bra lön och en galant hustru. Henne minnes nog baron? Ladugårds-Stina. Visst är hon ej en sådan skönhhet som Britta var, och tio år har hon före mig. Men en rejäl människa är det, och utan krumbuktunder.»

De tre åren i häktet hade således helt och hållet kurerat honom från så väl kärleken som den vilda svartsjukan!

SERBIENS FÖRSTE KONUNG.

Milan, den förre Serberkung, har i en ålder af blott 46 år dukat under för influensan, sedan ett utsvävande lif gjort honom motståndslös mot sjukdomsanfall.

Milan var född 1854 i Rumänien, uppfostrades i Paris, där grunden till hans lättsinniga karaktär lades, senare fördärfvande, undertrycka de de ovilkorligen stora egenskaper Milan ursprungligen besatt. Efter mordet på hans onkel, furst Michael, valde den stora nationalförsamlingen honom 1868 till furste af Serbien. Fyra år, under Milans minderårighet, förestod den hersklystne Ristic regeringen och gjorde därunder intet för att förbättra den unge fursten utan tvärtom. 1872, aderton årig, öfvertog Milan själf regeringen. Efter kriget 1876—1878 erhöll Serbien med Rysslands hjälp genom Berlinfördraget en betydande landutvidgning och full själfständighet från Turkiet, så att Milan 1882 kunde proklamera Serbien som konungarike.

1875 förmålde Milan sig med Natalia, dotter till den i rysk tjänst stående moldauiske bojaren Keschko. Natalia var en äregirig fru, som snart lyckades skaffa sig anseende och stort inflytande i hela landet, hvilket hon använde till förmån för Ryssland, medan Milan mera lutade åt Österrike-Ungern. Redan härigenom uppstodo misshälligheter mellan makarne, hvilka tilltogo genom det utsvävande lif Milan förde. Genom detta föranledes drottningen slutligen att mesta tiden lefva utomlands med sin son, den 1876 födde Alexander. 1885 kom genom Milans tillskyndelse det för Serbien olyckliga kriget med Bulgarien, i hvilket Milan utom allt annat, äfven visade sig föga skapad för hjelteära. Statsskulderna växte i kapp med konungens enskilda skulder upp mot bankrut, och mot de vilda partistriderna inom landet stod kungen maktlös. Därtill kommo ytterligare Milans familjeförhållanden, som ledde till en med maktspråk afgjord äktenskapsskilnad, sedan den unge kronprinsen med hjälp af tyska myndigheter 1888 frän-tagits modern i Wiesbaden. Ställningen var ohållbar för Milan, ruin hotade, och följden blef att han 1889 öfverraskade världen med att afsäga sig regeringen till förmån för sin son.

Flere år lefde han nu i Paris, i ett utsvävande lif förstörande den hälft af civilistan, han tillförsäkrat sig, och därjämte görande kollossala skulder. Dessa blefvo slutligen så öfverväldigande att han för några millioner erbjöd serbiska staten att afstå sina kungliga rättigheter och äfven sin rättighet som serbisk statsborgare, ett anbud som antogs.

Men han kom åter en gång till Serbien. Han försonade sig med Natalia, som efter hans tronafsägelse återflyttat till Serbien — men snart åter måste lämna landet emedan hon alltför mycket inblandade sig i statsangelägenheterna, och inflyttade åter i konaken i Belgrad. Man kan säga, att han faktiskt åter blef Serbiens regent. Han förmådde Alexander att störtta det dittillsvarande regentskapet, att låta förklara sig myrdig, att bryta med det radikala partiet och slutligen att upphäfva författningen. 1894 återinsatte Alexander genom en ukas sina föräldrar i deras rättigheter såsom medlemmar af det kungliga huset och 1898 utnämde han sin fader till öfverbefälhafvare öfver den serbiska armén.

DEN NYLIGEN AFLIDNE KONUNG MILAN.

Men i fjor kom det åter till strid i familjen Obrenowitch genom Alexanders giftermål med en änka af borgerlig familj. Milan, som oförberedt i Karlsbad mottog underrättelse härom, protesterade och då detta ej invercade, återvände aldrig till Serbien. Hans testamente bestämde också att han skulle jordas icke i Serbien utan i Ungern. Och om drottning Natalia berättas det ju, att hon på öppna breffkort smädade den nya drottningen, så att regeringen stängt Serbiens gränser för henne.

Dessa äro de yttre konturerna af denne äfventyrlige konungs lif, en man som i början gaf anledning till stora förhoppningar, en man som ödet gynnat mera än de flesta, men också en man som missbrukade sina stora egenskaper och förödde sin kraft i ett lättsinnigt lif, en man hos hvilken hvarje sedlig hållpunkt saknades. Man har talat mycket om Milan och måst tala mycket om honom, ty han gömde minst af allt sina dåliga sidor; men man har sällan haft något godt att säga om honom. Det fattades honom icke andliga gåfvor och han besatt en god portion slughet, samt förmågan att göra sig populär. Det är underbart hvad det serbiska folket har för små anspråk på sina furstar. Skandaler, som i vesteuropeiska land skulle göra hvarje familj omöjlig i godt sällskap, hafva serberna fått bevittna inom sitt kungahus utan att taga det illa upp.

Man känner sig nog säkrare i Serbien nu sedan orostiftaren Milan, som ännu för blott några månader sedan konspirerade inom armén, försvunnit.

MAX v. PETTENKOFER. DEN MODERNA HYGIENENS GRUNDLÄGGARE.

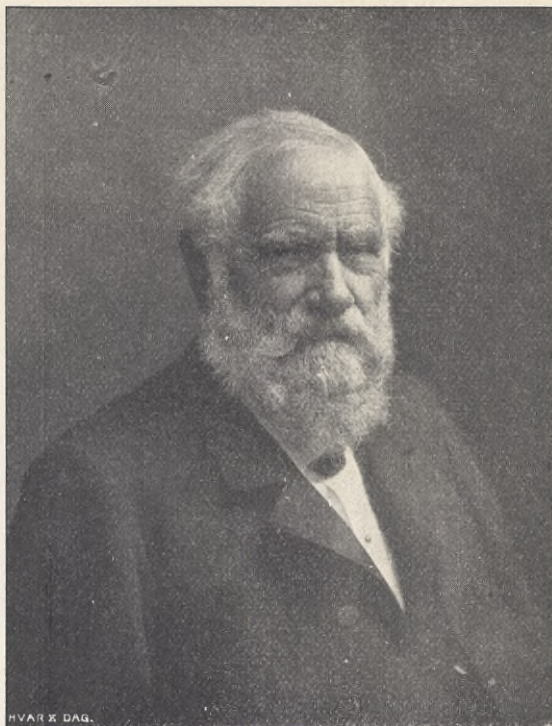
I München har vid 81 års ålder en af vetenskapens stormän, hvars namn står häröfvan, själf medels ett revolverskott ändat ett för mänskligheten välsignelserikt lif.

Pettenkofer kan med skäl kallas den moderna hygienens grundläggare. Egentligen låg hans första verksamhet på den experimentella kemiens område, och det var först då han vunnit en professors verksamhet som han, genom undersökningar öfver boningshus' uppvärmning och luftvexling samt öfver ämnesomsättningen i den mänskliga kroppen, fördes in på det vidsträckta verksamhetsområde på hvilket han skulle skörda så stora triumfer.

I München hade Pettenkofer städe för ögonen huru illa det var stäldt med hälsoförhållandena. Kolera och tyfus anställde där svåra härjningar. År 1855 började han så sina studier öfver koleran och grundvattnets inflytande på denna epidemi. I ett stort antal undersökningar, utsträckta äfven till tyfus, fick han fram grunddragen af sin bekanta teori, i hvilken han bevisade markens och grundvattnets inflytande på uppkomsten och utbredningen af epidemier, särskildt kolera och tyfus. Här af följde markens utvattning och planmässig renhållning såsom säkraste skyddet mot dylika epidemier, och de storartade resultat som städernas kanalisering och enhelliga vattenanordningar medfört för hälsostillståndet hafva gifvit rätt åt Pettenkofers forskningar. Såsom exempel nedbringades i Danzig tyfusoffer från 120 på 100,000 inneväånare till 18. Visserligen hafva dessa den store vetenskapsmannens lärar efter bakteriologens uppblomstring icke blifvit helt och hållet obestridda. Kochs forskningar hafva fört till det resultatet att en utbredning af epidemier endast kan ega rum genom en utbredning af de desamma orsakande bacillerna och att marken i och för sig icke kan framkalla vare sig kolera eller tyfus. Pettenkofer försvarade energiskt sin åsigt och det var härunder som han, för att försvara Kochs bacillteorier, 1892 tillsammans med prof. Emmerich intog den ryktbara "kolerafrukosten", sålunda görande experiment på sig själf med de Kochska kolera-bacillerna. Slutligen lyckades man dock förena de båda ursprungligen skarpt åtskilda teorierna.

Jämte den storartade forskareverksamheten, hvilken åt hälsoläran lämnat en mängd nya undersökningsmetoder, arbetade Pettenkofer ständigt på att åt hygienens förvärfva en ställning vid universiteten som motsvarade denna vetenskapsgräns vikt för det allmänna. Och såsom frukt här af fick München 1871 ett hygieniskt institut, som sedan tjänat såsom förebild för alla andra.

Det var fruktan för att hjärnan slutligen skulle höljas i vansinnets natt, som satt revolvern i den gamle veten-

HVAR X DAG.

skapsmannens hand. Man fann honom om morgonen död i sängen. Kanske hade vansinnet redan då han utförde handlingen fått makt med honom. Ty vid obduktionen fann man tecken härtill. Sådan är lifvets tragedi.

EN KRY HUNDRAÅRING.

HVAR X DAG.

Denne gubbe med den säkra blicken ur de klara ögonen och den ännu om kraft vittnande hållningen fyllde den 13 februari 100 år. En af våra vänner i Karlstad, som jämte en amatörfotograf häromdagen gjorde den gamle Jonas Olsson i Rud på Hammarön ett besök, har sändt oss detta lyckade porträtt af den ovanligt raske sekelmannen. Hos sin dotter och mäg har han nu tillbragt de senaste femton åren af sitt lif, och får man döma af hans nuvarande hälsa har han alla utsikter att få leva ännu åtskilliga år. Hans hy är jämn och klar, utan skrynklor eller djupare färor, och gestalten har kvar sin stadga och hållning.

Jonas Olsson är född värmländing, liksom han också framlefvat hela sitt långa lif i Värmland. I yngre år innehade han ett torp under Kärne, sedan han måst afstå från sin plan att bli präst. Därefter flyttade han vid mera framskriden ålder till Gullsbym i Brunskog.

För sin exempellöst goda hälsa och sitt långa lif anser han sig ha att tacka, näst Gud, sitt friska lefnadsmod och glada förnöjsamhet. När han någon gång känt några onda krämpor, har han försktat medicin och botat dem med kallt vatten — en gammal kneippare således, denne värmländing!

Gubben intervjuades nyligen af en medarbetare i Karlst.-Tidningen.

"Mindes fader Jonas Karl Johan något?"

Ja, fäll mindes han då. Karl Johan som kom ifrån Frankrike, som tågade till Norge och förskräckte nornmännen så att de "hissade vänskapsflagd" och förenedes med svenskarne fast med egna lagar. Jo då, det mindes han. Han kom allt ihåg den danske prinsen också, som var så snäll och som fick förgift af en hög herre så att han dog. Han hade också hört talas om hur den höge herrn sedan blef söndersliten af folket i Stockholm. Det var tydligen de grundlösa, men af allmogen i Sverige allmänt trodda förgiftningshistorierna om den omtyckte prins Kristian August af Augustenborg, eller som han som svensk tronföljare hette Karl August samt det Fersenska mordet i Stockholm 1810, som stego upp för gubbens själ i otydligt hägrande minnen från hans barndom.

»SJÖBJÖRNAR.»

Af W. W. Jacobs. Öfvers. för HVAR 8 DAG.

I. ETT PARTI.

(Forts. o. slut fr. nr 21.)

»Min fars samtycke?» sade miss Boom med en besynnerlig klang i rösten.

Mr Raggett nickade.

»Jag gick till honom först», sade han med ett försök att tala i förtrolig ton. »Nu har jag kommit till er . . . Jag vill ha er til hustru!»

»Var nu inte en gammal dumbom, mr Raggett», sade Kate, som återfått sitt lugn. »Och hvad min far angår, så gå ni tillbaka och säg, att jag vill träffa honom.»

Hon drog sig åt sidan och pekade på dörren, och mr Raggett, som tyckte att han gjort aldeles tillräckligt för en dag, smet ut och styrde åter sina steg till »Den glade sjömannen». Mr Boom mötte honom på halfva vägen, och sedan han mottagit hans budskap använde han resten af förmiddagen till att stärka sig för det mottagande, som väntade honom.

Det var svårt att säga, hvem af de unga tu som var mäst förvånad öfver denna plötsliga sakens vändning. Miss Boom, som låtsade sig tro att hennes fars förstånd blifvit angripet, behandlade honom därefter — en situation, som mr Boom icke fann odeladt behaglig. Tarrell å sin sida tillskref det hela knarrighet från gubbens sida, och eftersom han hade blifvit portförbjuden tillbrakte han sin tid mästadels på en stolpe nästan midt emot, dystert afvaktande händelsernas gång.

I tre veckors tid gjorde mr Raggett dagliga visiter, och sedan han stannat kvar till trettio afslutade han regelbundet aftonen med att anhålla om Kate's hand. Båda konspiratorerna voro förvånade och kände missräkning öfver det lugn, med hvilket miss Boom mottog dessa anfall, i det mr Raggett bemöttes med en artighet, som gaf orsak till mycken undran hos dem begge.

Hans giljande fick en plötslig ändalykt. En kväll stod han med ena handen på dörrvredet, och sedan han friat på sitt vanliga sätt var han just på väg ut, då miss Boom bad honom stiga in igen.

»Var så god och sitt, mr Raggett», sade hon lugnt. I sitt inre stilla undrade hvad som skulle ske, återtog mr Raggett sin plats.

»Ni har nu flerfaldiga gånger bedt mig blifva er hustru», sade Kate.

»Ja, det har jag», nickade mr Raggett.

»Och jag tycker visst, att det är mycket vänligt af er», fortsatte flickan, »men om jag sårat er genom att säga nej, så är det endast därför att jag kanske icke ansett mig er värdig.»

Under den tystnad som följde på detta oväntade och oförtjänta erkännande af mr Raggetts värde betraktade de båda gamle hvarandra med tyst förvåning.

»Men ändå, om ni är fast beslutna», fortsatte flickan, »så vet jag inte, hvarför jag skulle göra motstånd. Ni ser ju inte mycket ut för världen, men ni har den vackraste byrå och för öfrigt det bästa möblemang i hela Mastleigh. Och jag förmodar att ni också har litet på kistbotten?»

Mr Raggett skakade på hufvudet och mumlade något som skulle betyda: »Mycket litet.»

»Jag vill inte ha någon stass eller sådant där», sade miss Boom lugnt. »Inga tärnor eller sådant där, det vore inte passande för er ålder.»

Mr Raggett tog pipan ur munnen och hållande den ett par tum därifrån lyssnade han som i en dröm.

»Bara några gamla vänner och en bit tårta»,

fortsatte miss Boom tankfull. »Och i stället för att kasta ut en massa pengar här, ta' vi oss tre veckor i London.»

Från mr Raggetts hals hördes ett gurglande ljud, och i det han återfick tankeförmågan låtsade han tro att det var rågot på tok med hans pipa, hvarför han började våldsamt blåsa genom munstycket.

»Kanske», sade han med osäker röst, »kanske det vore bäst att ni toge litet längre betänketid, kära miss Boom.»

Kate skakade på hufvudet. »Jag har just bestämt mig», sade hon, »afgjordt. Och nu vill jag gifva mig med er lika gärna som ni vill gifva er med mig. God natt, far! God natt — George!»

Mr Raggett ryckte häftigt till och föll i hop på sin stol.

»Raggett», sade mr Boom dystert.

»Säg ingenting», svarade den andre, »jag står inte ut.»

Mr Boom respekterade sin väns trångmål och tystnade, och för en lång stund sades ej ett ord.

»Det går rundt i mitt hufvud», sade mr Raggett till slut.

»Det vore märkvärdigt, om det inte gjordes det», var mr Booms medlidsamma svar.

»Att tänka sig», fortsatte den andre i ömklig ton, »hur jag har blifvit inledd i det här. Här har ni lagt era krokar och gjort upp era komplotter så slugt utan att jag märkt en smul!»

»Hvad menar du?» frågade mr Boom häftigt.

»Jag vet hvad jag menar», sade mr Raggett i dols' ton.

»Kanske du vill säga mig det då», sade den andre.

»Hvem var det, som hittade på det?» frågade mr Raggett ursinnig. »Hvem var det som kom till mig och bad mig kurtisera hans flickunge?»

»Var nu inte en gammal åsna», sade mr Boom lika hetsigt. »Nu ä' det gjordt, och hvad som är gjordt kan inte bli ogjordt. Jag har aldrig tänkt mig en måg, som ä' sju, åtta år äldre än jag, och jag vill inte ha nå'n.»

»Hon sa' att jag inte såg mycket ut för världen, men att hon tyckte om mina möbler», upprepade Raggett mekaniskt.

»Fråga mej inte hvar hon har fått sitt sätt ifrån, för det kan jag inte svara på», sade den olycklige fadern. »Inte har hon fått det från mig.»

Mr Raggett lät denna hänsyftning på salig mrs Boom passera oanmärkt. Han tog sin hatt från bordet, satte den med eftertryck på sitt hufvud och slungande en vredgad och indignerad blick på sin värd gick han långsamt ut genom dörren utan att iakttaga formaliteten att säga godnatt.

»George», hördes en röst ofvanifrån.

Mr Raggett for till och tittade upp, hvarvid han fick se någon luta sig ut genom fönstrat.

»Kom tidigt till tē i morgon», sade rösten bedjande, »god natt, min käre George!»

Mr Raggett gjorde en vändning och störtade i väg, i halfklar förnimmelse af att en figur samtidigt hoppade ner från en stolpe midt emot och sållade sig till honom.

»Ä' det du, Dick?» frågade han nervöst efter en pinsam tystnad.

»Det är jag», sade Dick. »Jag hörde henne kalla er 'min käre George'!» Mr Raggett vände bort sitt blossande ansikte.

»Hon kallade 'r käre George», upprepade Dick. »Jag hörde henne säga det. Och nu ämnar jag kasta er i hamnen. Jag skall lära er att gå och kurtisera en ung flicka. Hvad stannar ni för?»

Mr Raggett lät på ett fint sätt förstå att han stannade därför att han vid närmare betänkanne föredrog att vara ensam. Men då han fann, att den unge mannen var besluten att följa honom, så afslöjade han den sammansvärjning för hvilken han varit offer, och han, Raggett, beklagade bittert, att han haft del däri.

»Ni vill således inte gifta er med henne?» sade den förvånade Dick.

»Nej, naturligtvis inte», röt mr Raggett till, »det skulle jag inte stå ut med. Jag är för gammal. Och förresten skulle hon vända upp och ned på hela huset. Hör nu, Dick, allt det här har jag gjort för din skull. Nu är det ju tydligt, att hon bara vill ha mitt bo. Om jag ger dig det bästa af det, så tar hon dig i stället.»

»Nej, det gör hon inte», sade Dick i bitter ton. »Jag skulle inte vilja ha henne nu, inte om hon bad mig på sina knän.»

»Hvarför inte?» sade Raggett.

»Jag vill inte gifta mig med en flicka af den kalibern», sade den andre vredgad, »det är jag botad för.»

»Än jag då?» sade den olycklige Raggett.

»Ja, så vidt jag kan se, så är det rätt och lagom åt er för det ni lägger er i andras affärer», svarade Dick kort. »God natt, nu, och lycka till!»

Till mr Raggetts stora missträknung höll Dick fast vid sitt beslut, och när mr Boom efter påstötning af den förre gjorde en del hänsyftningar, svarade han honom svårliga uppriktigt.

»Jag är fri igen», sade han, »och jag känner mig bättre, än jag mått på mycket länge. Jag känner mig som en karl.»

I denna lyckliga sinnesstämning återgick han till sitt vanliga, regelbundna lif, och när han träffade sin forna flamma bemötte han henne med en hjärtlighet och en sorglöshet, hvilken denna dam betraktade med hemligt missnöje. Han var nu så säker på sig själf, att han, trots en misstanke om den egentliga afsikten, till och med mottog en inbjudning till té.

Mr Raggetts närvaro gjorde tillställningen långsam och högtidlig. Ingen människa med några känslor kunde få aptit bredvid denne nedtryckte man och måltiden »afäts» under nästan ljudlös tystnad. Kate dukade af och karlarne sutto vid den öppna dörren med sina pipor, under det att hon gjorde undan disken i köket.

»Ja» och Raggett tänkte gå ned ett tag till »Sjömannen», sade mr Boom efter en tredje knuff på sin väns armbåge.

»Jag går med er», sade Dick.

»Hm, tja, vi ha lite affärer att språka om», sade Boom förtroligt. »Men vi dröja inte länge. Om du väntar här, Dick, så träffas vi, när vi komma tillbaka.»

»All right», sade Tarrell.

Han såg de två gubbarne gå ned för gången, hvarpå han vände sin stol om och under tystnad betraktade han den flitiga Kate.

»Gör någon nytta», sade hon muntert, »skaka af duken.»

Tarrell bar duken till dörren och sedan han skakat den, lade han ihop den med mycken värdighet och lämnade den tillbaka.

»Inte så illa för en nybörjare», sade Kate och

lade den i en låda. Därpå tog hon en sömnad från en annan låda, slog sig ned och började sy.

»Bruckklädning? sporde Tarrell och anslog en sorglös ton.

»Nej, bordduk!» sade flickan med ett skratt.

»Ni får lära er lite' mer, innan ni blir gift.»

»Ingen tid förspild för mig», sade Tarrell, »Jag har ingen brådska.»

Flickan lade ned sitt arbete och såg upp på honom.

»Det är rätt», sade hon i stadig ton. »Jag förmodar att ni blef tämligen förvånad, när ni fick höra, att jag ämnade gifta mig.»

»Litet», sade Tarrell. »Det är ju så många som varit efter gamle Raggett, så jag trodde inte att han någonsin skulle låta fånga sig.»

»Åh!» sade Kate.

»Jag är säker på, att han blir en mycket snäll äkta man», sade Tarrell i beskyddande ton. »Jag tror att ni blir ett vackert par. Han har ett nätt hem.»

»Det är därför jag tar honom», sade Kate. »Anser ni det orätt att gifta sig med en person för den saken?»

»Det är er ensak», svarade Tarrell kallt. »Skulle jag svara för mig själf och inte vilja såra någon, så skulle jag säga att jag inte skulle vilja gifta mig med en sådan flicka.»

»Ni menar, att ni inte skulle vilja gifta er med mig?» sade Kate sakta.

Hon lutade sig fram, tills hennes andedräkt vidrörde hans ansikte.

»Det är just det jag menar», sade Tarrell med en skynt af ovänlighet i rösten.

»Inte ens om jag bad er på mina knän?» sade Kate. »Är ni inte glad därför att ni är botad?»

»Jo», sade Tarrell manligt.

»Det är jag med», sade flickan, »och nu när ni är lycklig, så kan ni gå ned till 'Den glade sjömannen' och göra stackars gamle Raggett glad också.»

»Hur så?» frågade Tarrell.

»Säg honom, att jag bara skämtat med honom», sade Kate och såg på honom med ett ärligt leende. »Säg honom att jag lyssnade, när han och far talades vid häromkvällen och att jag beslöt att ge dem båda en läxa. Och säg dem att jag trodde inte att någon kunde ha varit så dum, att han kunde trott det.»

Hon lutade sig tillbaka i sin stol och betraktande den förbluffade Tarrell med ett triumferande leende, väntade hon att han skulle säga något. »Raggett, jo det var den rätte!» sade hon föraktfullt.

»Jag förmodar», sade Tarrell till slut, mycket långsamt, »att ni inte var förvånad öfver min dumhet?»

»Inte en smul», svarade flickan muntert.

»Jag får be er själf säga det till Raggett», sade Tarrell i det han steg upp och närmade sig dörren. »Jag går inte till honom. God natt.»

»God natt», sade hon. »Hvart går ni då?»

Intet svar.

»Hvart går ni?» upprepade hon sin fråga. Därpå for en misstanke genom hennes hufvud. »Är ni så dum att ni går er väg?» utbrast hon.

»Hvarför inte?» sade Tarrell långsamt.

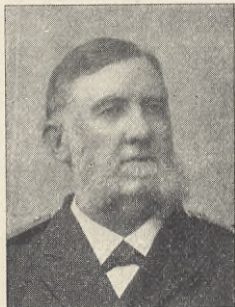
»Därför», sade Kate och sänkte blicken, »jo, därför... åh, det är löjligt! Jag skulle hellre vilja att ni stannade här och finge känna på, hur ni burit er åt. Jag skulle vilja erinra er om det ibland.»

»Det behöfs ingen påminnelse», sade Tarrell, i det han satte sig i Raggetts stol, »jag vet det nu.»

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

HYLLNING.

R. v. MUHLENFELS.

Postångaren »Ölands» chef, kommandörkaptenen *R. von Muhlenfels* fick i anledning af uppnådda 60 år, såsom en gård af tillgifvenhet och tacksamhet, från sina underlydande å ångaren den 6 februari emottaga en större silfverpokal, med inskrifning samt en adress, däri gifvarne uttalade sina varma välgångsönskningar för den värderade chefen.

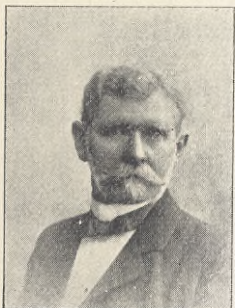
Vid den fäst, som gafs af kommandörkaptenen, voro gifvarne inbjudna, och utbragtes för dem en välgångsönskningsskål — ty, såsom talaren yttrade sig, »fältherren ensam vinner icke slaget, de djupa leden vinna det äfven».

FÖDELSEDAGAR

50 år fyllde den 12 februari statsrådinnan *Blehr*, norske statsministerns i Stockholm maka. Fru B. var föremål för en hjärtlig hyllning, så väl af vänner i Norge som i Sverige, särskildt Stockholm, där fru B. genom sitt stora intresse för det intellektuella och allmännyttiga samt sin stora älskvardhet blifvit i hög grad värderad. Flere adresser från olika kvinnliga föreningar och föreningsledamöter öfverlämnades som ett bevis på den högaktning och vänskap, hvarmed fru B. omfattas inom de kretsar, där hon verkar och umgås.

STATSRÅDINNAN BLEHR.

A. R. WESTERDAHL.

60 år fyllde den 9 februari en af hufvudstadens kända fabriksidkare, *A. R. Westerdahl*, hvilken då uppvaktades med en hedersgåfva af ett flertal bageriidkare.

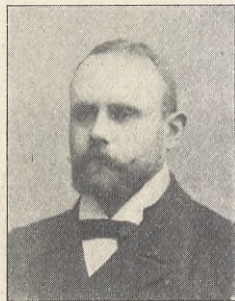
EN SVENSK-AMERIKANSK BORMÄSTARE.

Borgmästaren i staden Fargo, North Dakota, *mr J. A. Johnson* gästar f. n. sin hembygd, Östra Torsås i Småland.

Mr J. är nu 58 år gammal. Vid 12 års ålder lämnade han tillsammans med föräldrar och syskon hembygden för att, likt så många af sina landsmän, söka sin lycka därute i väster. Och likt så många af dem har han äfven lyckats. Sedan åtta år är han *mayor* i staden Fargo och innehar f. n. förtroendeposten som ordförande i borgmästareföreningen för Förenta Staterna och Canada. Det är på uppdrag af denna förening *mr J.* nu besöker Europa för att studera municipala förhållanden.

J. A. JOHNSON.

A. B. KLEMAN. †

DÖDSFALL.

Kaptenen vid k. flottan, föreståndaren för flottans sjö-instrument- och sjökortförråd i Stockholm *Allan Bernhold Kleman* afled vid 37 års ålder den 3 febr. i Stockholm. Sjövapnet har härigenom gjort en svår förlust, och kamraterna stå djupt sörjande vid bären.

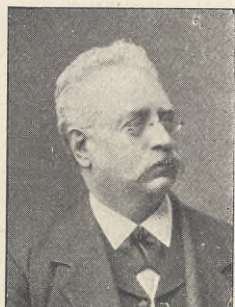
I Stockholm afled den 6 februari majoren vid Svea Lifgarde *Adolf Detlof Heijkensköld* i en ålder af 50 år. Major H. var under åren 1885—87 lärare vid gymnastiska central-institutet. Duglig militär, nitisk och exemplarisk i tjänsten, efterlämnar han ock minnet af en god och ädel personlighet, som vann allas aktning och tillgifvenhet med hvilka han kom i beröring. Major H. kan sägas vara den som i vårt land infört skidsporten, hvilken hurtiga idrott nu vunnit en sådan utbredning.

A. D. HEJKENSKÖLD. †

Den 4 febr. afled i Gefle tullförvaltaren *Carl Erik Christoffer Bodman* 71 år gammal.

B. var en af svenska tullstatens mera framstående medlemmar. Han blef 1854 kammarskrifvare i Stockholm, 1864 kontrollör vid packhusinspektionen därstädes och utnämndes 1869 till tullförvaltare i Gefle, från hvilken tjänst han nyligen erhållit afsked med pension. Under det halfva sekel B. verkade i tullen, gjorde han sig städe afhållen och värderad af såväl kamrater, förmän och underlydande som af allmänheten. I enskilda lifvet högt skattad för sina vackra karaktärsegenskaper var B. äfven flitigt använd i kommunala värf.

C. E. C. BODMAN. †

En af Jönköpings mera framstående affärsmän, gross-handlaren *Victor Ryden* afled efter ett slaganfall den 8 febr. något öfver 52 år gammal.

R. var sedan 1895 innehafvare af stadens största en gros- och minutaffär i speceribranschen. Utom sin omfattande affärsverksamhet var R. ock lifligt kommunalt intresserad och innehade flere förtroendeposter. Rydens flärdfria och vänsälla väsen i förening med hans stora hjälpsamhet förvärfvade honom en talrik krets af uppriktiga vänner, som nu djupt sakna den hjärtgede mannen.

V. RYDEN. †